

Előfizetési feltételek:
(Vidékre postán vagy helyben hárhoz hordva.)
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasábos petitor egyszeri hirdetésnél 12, ketszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
A nyilvántartási díj 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadják a kiadóhivatalon kívül egyedül **Hanssenstein és Vogler** hirdetésfelvételi hivatalában Budapest: Dorottya-utca 3. sz. I. em. Bees: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-ut. 15. sz. I. em.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőséghez intézendő. — Bermentellen levelek csak ismert kezekről fogadjatnak el. — Kesiratok nem adnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-ut. 2. sz. földsz. ut. **Kertész József** könyvnyomdai (irodája) hova a lap anyagi részét illető közlemények (előfizetési pénzek, hirdetmények kiadás körüli panaszok) intézendők.

Magyarország új beosztásának tervezete.

(Utolsó közlemény.)

Előbbeni cikkünkben elmondottuk azon pozitív nézeteket, melyeket mi a jövő megyei önkormányzat nélkülözhetetlen feltételének tartunk.

Szerintünk épen azon nagy különbségnél fogva, mely a megyék anyagi viszonyai közt van, más lehetőség nincs; de hogy a perzent s épen a 10 százalékos rendszer lehetetlen, ezt több ízben kimutattuk s ez meggyőződésünk.

Most elmondjuk még végre azon nézeteinket is, melyek a megyék közt lévő aránytalan kis területű s népességű vagy szétszórt fekvésű törvényhatóságokra vonatkoznak.

Tagadhatatlan az, hogy egy jól rendezett államban csak oly közigazgatási területek létezhetnek, melyek egy darabban fekszenek, emélfogva a jászkunsági, nagy-kikindai, hajdu s a 16 szepesi városi kerület jelen szerkezetében fön nem tartható, ezek részint beosztandók, részint pedig azon területek egy részével, melylyel érintkeznek egybekapcsolandók.

Igy a Jászkunság jászkunsági része, Hevesmegye Monostor, Alatyán községeivel s Pestmegye néhány községeivel mint különhatóság megmaradna, Kiskunság, Pestmegye solti járásával egy megyét képezne s végre a Nagykunság s Külső-Szolnok, egyesítették Szolnok, mint emporialis s 4 oldalról vasúti közlekedéssel bíró székhelyvel.

A Hajdu-kerület Debreczen város határa által három részre osztva s közepét jóformán Debreczen város foglalván el, Szabolcs megyének Püspök Ladány stb. községeivel, melyek a vármegyétől a város határa által elvágnak, s Bihar megye Sámson s még egy pár községével kiegészítve törvényhatóság maradna, Debreczen székhelyvel.

A szepesi 16 városi kerület egyszerűen Szepesmegyébe kebeleztenék.

A kikindai kerület, Torontálmegye felső részében elszortan terülvén el, megszüntetendő s részei Torontál, Csongrád és Csanád vármegyék közt elosztandó lenne. Mint ezt alantabb bővebben ki fogjuk fejteni.

A mi továbbá a vármegyékkel illeti, mi mindenek előtt határozottan kijelentjük, hogy a megyék közül a lehető legkevesebbet s csak is azokat kívánjuk megszüntetnünk, melyek önállóság még az általunk javasolt alapon sem állhatnak meg, s oly szerencsétlen geographiai viszonyok közt vannak, hogy kiegészítésük más megyékből sem történhetik meg.

Ilyenek tartjuk Turóc-, Torna-, Zaránd-, Krasznamegyét és Kővár vidékét.

Ezekből Turóc Liptóval, Torna Abaujval, Zaránd Hunyadmegyével, Kraszna és Kővár vidék pedig K.-Szolnok megyével volnának egyesítendő.

Nem örömet tesszük e javaslatot, mert minden egyes, régi törvényhatósághoz kegyelettel ragaszkodunk, de a közigazgatás érdekei sokkal erősebben követelik tőlünk ez áldozatot, mint-hogy annak elodázását lehetők tartanók.

Maradna ugyan még így is egypár kisebb megye, mint Esztergom, Ugoesa, de az első, Komárom megyének benne levő két faluja Piszke és Lábatlan, valamint alatta egész Pestmegyéig benyúló, Komáromtól messzeeső néhány s Pestmegye egy pár községével szépen ki lehetne egészíteni, úgy Ugoesamegyét is Szathmármegyéből.

Honth, Árva, Zólyom, Ungh, Beregh pedig mint külön törvényhatóságok, a lélekszám alapján kiszámított kulcs szerint továbbra is szépen fönmaradhatnak, s hatalán a reájok eső mennyiség nem is volna valami sok; de a bíróság nélkül könnyen kijáthatának, mert önkárukra nem fognának annyi felesleges hivatal szervezni, mint jelenleg, midőn a kormány határozta meg kiadá-

saikat, melynél pedig a befolyásokozta visszaéléseknek sok tér maradt, mint ezt könnyen ki lehetne mutatni.

S ha végre ily megye a reá eső részzel épen nem birna boldogulni, vagy utána nézve, hogy azt megyei adó vagy illeték útján beszeresse, vagy pedig önként kérének egyik vagy másik szomszédos megyével való egyesítését.

Hogy ily megyében azután baj ne legyen az olesó de sok tisztviselővel, azt a törvényhozás könnyen megakadályoztathatja úgy, ha a tisztviselői állást bizonyos qualificatiókhoz köti. A magyar részen ezeken kívül még szabályozni kellene Csongrád, Csanád, Arad, Temes, Torontál, Krassó és Szörénymegyéket.

Csongrádhoz Dorozsma a Kis-Kunságból, Mártonos, Ó-Kanizsa Bácsból s Torontálmegyének egész Szeged, mint leendő valódi központ alá főhnyuló s oda gravitáló része egész Mokrin, vagy Nagy-Kikindáig hozzá volna esatolandó; Csanádmegye pedig Békéből Tót-Komlós, Aradból Pereg s Torontálból a Makó, mint székhely alatt fekvő néhány község által Bánát-Komlósig egészítették ki.

Aradmegye Uj-Arad s még néhány Arad közelében fekvő s oda közlekedő temesmegyei község által volna szabályozandó.

E területi bekebelezések által Csongrád és Csanád külön-külön fönállhatnának; Temes, valamint a kikindai kerülettel megszaporodott ropant terjedelmű Torontál vesztenének valamin, de esakis azon községeket, melyeket helyes adminisztratio szempontjából ugyis a hozzájuk sokkal közelebb fekvő érintett székhelyekhez kell esatolni, mi által azon székhelyek, mint Szeged, Makó és Arad megszűnnek a megye legszélén fekvő s így valódi központok lesznek. Az, hogy ott a Tisza, illetőleg Maros természetes határt képez, nem nyom a mérlegben semmit, mert Szeged és Aradnál állandó hid van, Makó pedig legközelebb szinte ki fogja építeni.

Krassó és Szörény, ha már eddig külön álltak, jövőre is külön maradhatnak.

Erdély fölosztására vonatkozólag már V. cikkünkben részletesebben szólottunk s ott Belső-Szolnok és Doboka, — Kolos és Torda nyugati része, mint a javaslatban tervezetik — Aranyos-zék és Alsó-Fehér — Marosszék és Küküllő — a tervezett új Tordamegye — Csik- és Udvarhelyszék Segesvárszékkel — a tervezett Brassó-megye minden tekintetben kielégitendék Magyarország államiségának barátait.

A királyföld, vagyis a most alakítani szándékolt Szebenmegye azon esetben, ha az erdélyi rész kilencz megyére osztatnék, együtt maradhatna, s az Udvarhelyszékhez fekvő Segesvárszéken kívül csak Szászvárosszék esatolatnék Hunyadhoz; ha pedig 10 megye tervezetnék, akkor két felé volna osztandó s Nagy-Sink Uj-egyházzsék, valamint az egész Fogaras vidék képeznék a 10-ik vármegyét.

Zaránd sem Biharhoz, sem Aradhoz nem esatolthatván, s Alsó-Fehér, vagy Kolossal a köztük lévő havasok miatt szinte nem egyesíthetvén, szükségkép csak Hunyadhoz esatolható.

E szerint lenne Magyarországon 58—59 vármegye s ez volna azon fölosztás, mely a népességű aránykulcs szerint nemcsak megélhetne, de egy a jó adminisztratio, mint a magyar állam-eszme követelményeinek is megfelele.

— A „Baloldal” sziveskedik mai lapjában foglalozni a „Középpárt” legelső számának vezércikkével és ellenvetéseket tesz azon ott kifejezett nézetre, hogy t. i. „az új pártalakulás eszméje annyira gyökeret vert már hazánkban minden gondolkozó politikusnál, hogy a legszélőbb árnyalatok híveinek kivételével nincs ki idegenkednék tőle, ellenben a nemzet határozottan ohajtja megvalósulását.” Igen, ezt mondta a „Középpárt” január elsején azon teljes meggyőződéssel, hogy állítása a valóságának megfelel, mert a ki a lefolyt hét év történetét

végig futja és mai zilált állapotaink felett higgadtan gondolkodik, lehetlen, hogy azon súlyos bajok kuforrását, melyekkel küzdenünk kell, ne azon abnormis pártcsoporthaladásban találja fel, mely a létrejött közjógi alap körüli harcokat a belügyi reformkérdések vitatásába is átvitte, s ez által ha nem is jogos okot, de szinleg igazolható ürügyöt adott azok kezébe, kik saját hatalmuk fönntartására és növelésére intézett törekvéseiket a Magyarországi állami létezését biztosító garantiák megvédésével azonosították. A mai helyzet ennek kifolyása és igazán nem birjuk belátni, hogyan lenne orvosolható a baj, ha annak oka, a képtelen sőt a parlamenti rendszer fogalmával egyenesen ellentétes pártcsoporthaladás jövőre is gondosan fönntartatik. Mi nem számítotuk a „Baloldal” a legszélőbb árnyalatok híveiközé és őszintén sajnáljuk, ha e részben tévedtünk, de tévedésünk megbocsátható, mert azon árnyalat némely tagjának bizony meglehetősen hosszú utat kellett megtenni, míg oda eljutott. Hogy azonban a mi parlamentünk „legszélőbb” árnyalatainak tagjai nem taroznak a gondolkozó, vagy ha tetszik higgadtan gondolkozó, a körülményeket és lehetőségeket is tekintetbe vevő politikusok közé, erendözve esupán az 1867—74. évi parlamenti tárgyalásokra és a szélső jobb, valamint szélső-bali hírlapok összes évfolyamaira utalunk.

Ami végre t. lapjaink cikkirójának szives figyelmét illeti, a hírlapirói szokásokra és hangra nézve, engedje megjegyeznünk, hogy a saját háztájéka körül is van elég, a mi szemébe tűnhetnek. Biztosítjuk, hogy a „Középpárt” mindenkor igen nagy súlyt fog fektetni a tisztességes irodalmi hangra és nem szándékozik használni oly epithetonokat, melyeket méltó megrovással emlit fel t. lapjaink; ellenben az ellenvéleményiek irányában használt, azon mellékeveket se szándékozik reprodukálni, melyeknek máris igen tekintélyes kollektioja található fel a „Baloldal” eddig megjelent tíz számában.

— **Bukarestből** írják az „Ung. Corr.”-nek: „A görög szertartás szerinti karácsonyi ünnepek miatt mindkét kamara elnapolta magát f. hó 22-ig. Az eddigi ülészek alatt napirendre került tárgyak közül legfontosabb a büntető törvényeknek, a kormány által a mult ülés folyamata alatt visszavont, de ismét benyújtott lényeges módosítása. A módosított büntető-törvénykönyv értelmében a sajtó utján elkövetett, s több más vétség kivételük az esküdt-székkel illetősége alól, s a rendes bíróságokra bizatik, s pedig azon okból, mivel a kormány eddigéig egyetlen lap elítélését sem volt képes keresztilvinni az esküdt-székkel. A miniszterialis „Pressa” (a külügyminiszter tulajdona) kivételével valamennyi lap elítéli az új büntető törvénykönyvet.”

A 21-es bizottságból.

(11-ik ülés január 14 én.)

A kormány részéről jelen vannak: Szlávay József, Tréfort Agoston, Szapáry Gyula gr., Pauler, Péjacevics gr., Zichy József gr.

A mult ülés jegyzőkönyve hitelesítették. Elnök azt ajánlja, hogy a bizottság kisebb választmányt küldjön ki, mely a bizottság földadatát képező tárgyakra nézve a kérdéseket rendszeresen kitzítze s így a tanácskozás sorrendjét megállapítsa.

Lónya y M e n y h é r t gr. általában helyesli, hogy az érdemleges tanácskozás előkészítése végett akár egy akár több szűkebb albizottság kiküldessék; kívánatosnak tartja azonban, hogy a főbb elvek előre megállapítva utatissul adassanak az albizottságoknak. Erre nézve határozati javaslatot terjeszt elő, melynek első pontja így szól:

„Mint-hogy a bizottság azon nézetben van, hogy az államháztartás egyensúlyát a jelenleg fenálló pénzügyi rendszer mellett helyreállítani és jövőre is biztosítani nem lehet, és így a gyökeres változtatás keresztilvitele nélkülözhetetlen szükségé vált; továbbá mert mindenek felett a nemzet anyagi ereje, azaz adóképesége mérvado az államháztartás megállapításánál, egy több tagból álló albizottságot küld ki, melynek földadata leendő javaslatot adni egy normalbudget iránt, különös tekintettel a következőkre:

a) A jelen helyzet teljes és világos fölismerése végett számítsa ki az 1874. évi költségvetés és a miniszterium által beterjesztetni ígért jövő évről szóló előszámitás alapján azon összeget, mely az adók kezelési költségeinek levonása után az eddig gyakorlatban volt és azonnal meg nem változtatható adórendszer és pénzügyi kezelés mellett állami tiszta jövedelemnek fönmarad, és készitse el kimutatását azon kiadásoknak, melyek a változatlan kötel ezö fizetésekre igényeltetnek; tüntesse ki, mennyi marad az ország saját szükségletének fedezésére. Egyszersmind állítsa egybe jegyzékét azon rendkívüli kiadásoknak, melyek a jövő években a fönálló szerződések és az elvállalt kötelezettségek folytán halaszthatatlanul szükségeltetnek a megfelelő földzetek levonása után.”

b) „Jövőre mily közigazgatási rendszer lenne megállapítandó, hogy az állam jövedelmek csak oly szükség-

Thurzán

letek fedezésére fordítassanak, melyeket az állam közérdeke követel, melyek tehát az állam életrendszeres működésének előmozdítását célozzák, s mikép lehetne a megyei, vidéki és magánérdekeket az önkormányzat és öntevékenységi szervek szabályozása mellett, az érdekeltek hatáskörébe áthelyezni s költségeit önmaguk által viseltetni.

c) Minden szükséges kiadás megállapításánál legyen tekintettel az albizottság különösen arra, hogy az állam céljainak elérésére azon mód alkalmaztassék, mely által a kívánt hatás a lehető legcsekélyebb kiadás igénybevételével állandóan elérhető legyen.

d) Szemben az állam által vállalt terhekkel és kötelezettségekkel, és az állam saját szükségleteivel a jelen rendszerből az átmenet a normal budgetre mily módon lenne legegyszerűbben eszközölhető minden fölösleges és haszontalan kiadás mellőzésével?

e) Minthogy az ekép szükségeseknek és nélkülözhetetleneknek bizonyult kiadások az állam jelen adózási rendszer mellett befolyó jövedelmekből előreláthatólag alig lennének fűdözhetőek egyszersmind adja elő a bizottság, mily módon lehetne a közgazdasági erők lehető ki-méletével és az adóképesség csökkentése nélkül az állam jövedelmeit új kuforrások teremtése által növebni és a jelenleg főnálló közterhek súlyát az adóképességhez mérten igazságosabb és méltányosabb módon, lehető rövid idő alatt fölösztani és így az egyensúlyt az államháztartásban mielőbb helyre állítani és ennekutánna folytonosan fönn-tartani.

Zsedényi Ede: Némileg időelőttinek tartja egy oly választmány kiküldetését, mely a tanácskozás alá terjesztendő kérdéseket formulázná, sokkal egyszerűbb, ha a választmány minden egyes tagjai az általános fölvetel iránt nyilatkozván, ezen nyilatkozatok alapján tüzessenek ki azon elvek, melyeknek alapján az akkoron kiküldendő választmány a tárgyalandó kérdéseket ki fogja dolgozni.

Széll Kálmán nagyon egyszerűnek tartja az elnök indítványát. Oly sok, még pedig végtelen fontosságú és bonyolult részlet áll előtűnk, hogy egyszerűen csak úgy járhatunk el, ha bizonyos kérdések már előre formuláztatnak, melyek a vitának medrét mintegy kijelölik.

Simonyi Lajos b. Mindenekelőtt földérintését várja a bajnak, a melynek orvoslása végett a bizottság kiküldetett. Kívánja tehát, hogy a kormány a bizottság-nak, vagy ha ez azonnal nem történhetik, a kiküldendő albizottságnak a legközelebbi években várható deficizről fölvilágosítást adjon.

Sennyey Pál b. szerint Simonyi kívánságának már az által elég van téve, hogy a kormány az adatok betérjesztésére fölöszteltetett, s ő reményli, hogy azok csakugyan mielőbb betérjesztetnek. Midőn a mult ülésben a bizottság e fölöszteltetést, egyszersmind üléseinek folytatását is elhatározta, minék lehetővé tételére szolgál az elnök indítványa. Ez indítvány nem praecjudikál az elvek itteni tüzetés megvitátásának.

Tisza Kálmán azt várta volna, hogy azok, kiktől a 21-es bizottság eszméje származott, már ma elő fogják adni azon nagyszertű eszméket, melyek szerint az ország sorsán javítani kívánnak, s ime még mindig a modus procedendi képezi a tanácskozás tárgyát. Szóló ugy fogja föl a bizottság föladatát, hogy az nincs hivatva részletes tervek kidolgozására, s ha ez utra tévedne, e bizottság lenne azon futó homok, melyben az államnak élető ereje el fogna enyészni. A bizottságnak a bajok forrására kell rámutatni, s azok orvoslására javaslatot tenni, de részletekbe nem bocsátkozhatik, mert azok megállapítása egy, a bizottság elveit megadva tevő kormány föladata lesz, mely kormány azon elvek keresztülviteleért felelősséget vállal s a bizottság-nak konstátálni kell, hogy mik a jelen rendszer mellett az állam állandó kiadásai és bevételei, melyek a közigazgatás azon ágai és irányai, melyekben a bajok orvoslása keresendő, s ezek megállapítása után lesz egy albizottság kiküldhető a végre, hogy a bizottságban megállapított elvek alapján részletes javaslatokat készítsen. Ha aztán látni fogjuk, hogy mind e megtakarítás nem elég a hiány elenyésztésére, akkor merül föl azon kérdés, hogy nemzetgazdasági érdekeink megsértése nélkül minő adókat kell felemlenünk.

A „KÖZEPPÁRT” TÁRCZÁJA.

A „Csók”.

(A görög Teleky-pályadíjjal jutalmazott eredeti vígjáték 4 felvonásban. Irta: Dóczy Lajos.)

A nemzeti színházban ma este Dóczy Lajos 100 arannyal jutalmazott vígjátéka a „Csók”, sok használat után, végre színe került. Több tekintetben igen érdekes darab, melynek költői értéke illő méltánylásban részesült a közönség részéről. Dóczy Lajos „Csók”-ja jól elcsattant a nemzeti színpadon, s a darab folytában el-czuppantott csókok állandóan derült hangulatban tartot-ták a színházat zsufoltság megtöltő közönséget, mely szerzőt már az első felvonás után zajosan hitta, szerző azonban, nem lévén Pesten, nem jelenhetett meg. Ezen tetzés annál figyelemre méltóbb, mivel a „Csók”- drámai értéke sokkal kisebb költői értékénél, s így a tapsok jelentékeny részét Dóczyt a költőt, s nem a drámaíró-t illetik.

Ami a mesét illeti, ez annyira szétágazó, számai oly kevéssé vannak a fölalakok kezében összpontosítva, hogy azt kimerítőleg — állandó térhiányunk miatt — holnap sem beszélhetünk el, s így a több momentumokon jobb lesz egy füst alatt ma keresztülszólnunk. Különbön is tán épen a darab meseje az, melyről legkevesebb érdekes dolgot mondhatnánk. Sever (Náday) Navarra királya huszvéves korában nős s nagyon puritán ember, ki az erénynek út tanját udvarában s a házasságon kívüli szerelmet országában üldözi. Marietta (Molnár) és Carlo (Érty) az ok miatt üldözöttek, Fernando, (Komáromi) arragoniai herceg birtokára menekülnek, de ezáltal ki-adatnak. A szökevényeket Adolar, (Sever király bátyja, törvénytelen ágyból) kíséri el a navarrai király udvará-

Elnök megjegyzi, hogy nem ragaszkodik indítványa-hoz, csak figyelemzetni kívánta a bizottságot, hogy mielőtt az érdemleges tárgyalást megkezdi, állapítsa meg az eljárás módozatot.

Irányi Dániel a fedozendő hiány vizsgálatánál nem a kiadásokat kellene első sorban, hanem a józanul várható jövedelmekre figyelemmel lenni. Azonkívül a közigazgatásnál behozandó reformok ne csupán az ország, hanem a közönségre is terjesztessenek ki.

Ghyezy Kálmán is elvi discussiót kívánna kezdetni a bizottságban és az albizottság csak a főbb elvek tisztázása után lenne kiküldendő. Ezen elvek sem lehet-nének kötelezőleg irányadók az albizottságra nézve; mert pénzügyi dolgokban a határozott elv a számok és con-cret tényezők szerint alakul. Az elveket is tehát véglege-sen csak a concret javaslatok előlerjesztése után fogja a bizottság megállapíthatni, mindenek előtt azonban szük-séges, hogy itt főbb eszmék fölött megkezdessék a vita.

Móricz Pál szintén általános vitát kíván előre-bocsátani.

Gorove István a hallottak után még inkább pár-tolja mint kezdetben az elnök indítványát. Szóló meg van győződve arról, hogy az albizottság 24—48 óra alatt képes lesz a megvitátandó kérdésekre és ezek sorrendjére nézve javaslatot tenni.

Péchy Manó gr. osztozik Tisza Kálmán nézeté-ben, hogy e bizottság nincs hivatva részletes programot kidolgozni. Nem ellenzi az albizottságok kiküldetését, melyek e részben a javaslatokat előkészítik.

Horváth Boldizsár már az 1874-ki budget alapján képes magának eszmét alkotni az államháztartás mily irányban szüksegelt reorganisatiója fölött. A suly-egyen helyreállítására mindenek előtt reduktiók szük-ségesek; de ezek egymagukban célhoz nem vezetnek. Meg kellene tehát másodsorban vizsgálni, vajjon a pénzü-gyi kezelésnél, nem lennének-e nevezotes megtakarítá-sok eszközölhetőek. Ezután megkellene vizsgálni, hogy minő alkalmas új jövedelmi forrásokat nyithatnánk. Mind-ezekre nézve szükseges volna az elveket illetőleg itt a bi-zottságban megállapodni.

Tisza Lajos a legtermészetesebbnek tartja az elnök indítványának elfogadását.

Péchy Tamás fölöslegesnek tartja az albizottság-nak kiküldetését.

Somssich Pál azon véleménynyel jött ide, hogy in medias res bele megy a bizottság a kérdések tárgyalá-sára és eziránt indítványt is készített már; de mivel oly sokan kívánták beleegyezni a bizottság kiküldetésébe.

Nagyon sajnálja, hogy a kormány nem lép elő azon munkálatokkal, melyeket a képviselők utasítása követ-keztében végeznie kellett volna. Ép ezért sürgettük ta-vaszszal a budget tárgyalások befejezését, ép azért ha-lasztatott el az országgyűlés novemberig, mert a kor-mány megígérte, hogy ezen idő alatt dolgozni fog. Kény-telen az elnök javaslatát elfogadni.

Isméti, azt hitte, hogy a bizottság előtt tisztán áll-ván a deficit, ehhez mindjárt hozzá szólhat. Ennek oka is világos. Egyik az, hogy elbizakodottak voltunk, többet költvén mint kellett volna, a másik a burokratismus tulzása, mely minden kiadást háromszoroz. Ezeket kell segíteni az ellentétel. Takarékosoknak kell lennünk, és a decentralisatott bizonyos irányban ki kell terjeszke-dnünk addig, a mig ez az, államfüggetlenségével és a par-lamenti rendszeren alapuló felelős kormányzattal össze-egyeztethető.

Ha rendkívüli eszközökkel nem orvosoljuk pénz-ügyi bajainkat, még pedig azonnal, 1876-ban beáll az in-solventia.

Szlávay József miniszterelnök, határozottan visszautasítja a vádat, hogy a kormány 9 hónapot semmi tevéssel töltött.

Somssich Pál nem tehet róla, ha az általa fel-hozott tények visszahatnak az okozókra, a mi azoknak nem jól esik. Vádolni a kormányt nem akarta.

Kerkapoly Károly hozzájárul az albizottságnak a czéltól való kiküldetéséhez, hogy bizonyos kérdéseket formulázzon; meggondolásra ajánlja azonban azt, vajjon az egyes kérdésekre adandó feleletekben ki lehet-e meri-teni a bizottság feladatát, el lehet-e mondani azon eszmé-

ket, melyek nem egy vagy más formulázott kérdés kere-tén belül maradnak meg, hanem vonatkoznak a tárgy egészére.

Elnök egyáltalában nem ragaszkodik tett indítvá-nyához; azért tette, mert ugy vélekedett, hogy megköny-nyíti a tanácskozást.

Lónyay Menyhért gr. nagyon szeretné, ha erod-ményre jutna a bizottság, s azért beleegyeznek az albizott-ság kiküldetésébe.

A bizottság szavazás utján elhatározza az albizott-ság kiküldetését, melynek föladata a dolog természetéből fölmerülő kérdések formulázása és a sorrend megállapi-tása, ami nem zárja ki, hogy ha e kérdések nem foglal-nának magukban olyat, amit a bizottság egyik vagy másik tagja föl akar vétetni, ez föl ne véteessék, valamint az egyik vagy másik kérdés tárgyalásánál ne lehessen kiterjeszkedni oly tárgyra, a mely azokkal összefügg.

Az albizottság tagjairól megválasztatnak Tisza Kál-mán és Ghyezy Kálmán is, mire Tisza kijelenti, hogy nem foglalja el a választást és Ghyezy Kálmán szin-tén fölmenteni kéri magát, mert az általános vita előrebo-cátása előtt nem tudná megnyugvással a kérdéseket formulázni.

Az albizottság tagjai a következők: Csengery A., Lónyay M., Sennyey P., Széll K., Kerkapoly K.

A legközelebbi ülés pénteken d. u. 5 órakor tar-tatik.

A képviselőház osztályai.

Az állam és egyház közti viszonyok szabályozására kiküldött bizottság, folyó hó 16-án pénteken, dél előtt 11 órakor a képviselőházban ülést tart.

A képviselőház osztályai ma d. e. 10 órakor ismét folytatták a tárgyalást a földadó szab-lyozásáról szóló javaslat iránt.

Ma az I. II. IV. VI. és IX. osztályok végezték el a tárgyalást, s így csak a VII. osztály van hátra, mely kül-önben csak ma kezdé meg munkálatát s valószínűleg holnap be is fogja azt fejezni. Miután a törvényjavaslat elvi kérdéseim már az osztályok nagy része az előbbi tárgyalásokon tulesett, ma nagy részt csak befejező tárgyalás volt, a még hátra levő §-kon csak is alaki te-kintetben történtek némely módosítások. A központi bi-zottság tagjává, megválasztattak az I. osztályban Pulszky Ágost, II. Hedry Ernő, a IV. Szemesényi László a VI. Bittó Béni, a IX. Dániel Ernő.

Hammersberg Jenő képviselő nyilatkozata, a szini-kerület választóihoz.

— Vége. —

Nem kishittség, nem lankadás az elvektől harez-ban, de a haza válságos helyzetének komoly megfontolása s a sulyos felelősség érzete, mely a törvényhozás minden tagját terhelendi, ha a kibontakozásra a jelen helyzetből minden lehető kísérlet nem tétetik meg, hozták létre az eddigi balközéppártban a mozgalmat, melynek követke-zménye a pártnak három részre oszlása lön.

A helyzet ismeretéből keletkezett abbéli meggyőző-désem, hogy a haza sulyos bajainak orvoslására, a fenye-gető veszélyek elhárítására mulhatlanul szükseges minde-nek előtt a közjogi alap fölötti vita által elválasztott jeles erők egyesült közreműködését egy új, életérős, szabadel-vű pártban lehetővé tenni, helyemet a párt azon tagjai között jelölte ki, kik Ghyezy Kálmán köztiszteletben álló hazánkfia kipróbált hazaszeretetének s mely tudományá-nak vezérelte alatt középpárttá alakulva, ezéül minde-nekelőtt az államháztartás gyökeres rendezése mellett a nemzet anyagi jólétének s kulturái haladásának fejlesz-tésére, az egyéni s polgári szabadság biztosítására szük-séges törvényhozási intézkedések mielőbbi eltelepítet-tését, s e végett a kiegyezés törvényességét elismerő or-szágyűlési pártok együttes közreműködésének lehetővé tételét tüzvén ki, nyíltan kijelentésem az erodeményre egyelőre ugy sem vezethető, s az eddigi káros pártállást előidéző közjogi vita ez idő szerinti letételét.

merülve érkezik meg a czélhoz, a darab kifejlődéséhez, anélkül, hogy visszaemlékeznek egyes kiválóbb helyekre, hol áthaladt, anélkül, hogy a darab eszelekményét meg-figyelné.

Dóczy „Csók”-ja ismét egy példa rá, hogy a költői nyelv még nem tesz valamely szindarabot jóvá. A szin-darab jószágához ezen kivül mese, eszelekmény, s fölég jel-lemek szüksegesek, melyek nélkül a költészet legbájosabb nyelvén szóló író sem képes jó drámat írni. Schakospere első rangu darabjai épen azok eszelekménye és a eszele-kményt vivő jellemek különössége miatt örökbecstűek; a költészetnek és mély, bölcselmi reflexióknak zománca csak emeli, de nem képezi azok összértékét.

Dóczy „Csók”-jában pedig tulajdonképen egy ha-tározottan kikerekített jellem sínesen. A navarrai király jellemét inkább csak a többi szereplők elbeszéléséből ismerjük; pedig ennek kellene tulajdonképen a darab központját, s a komikum tárgyát képezni. Erényt hajhá-szó tulajdonsága azonban csak nagy tulzás által lehetne komikus, fölég akkor, midőn ő csakugyan szigoru eré-nyű s nem álszent. Marietta iránti lobbánása által nevet-ességé lehetett volna tenni őt, de ezen körülményt job-ban ki kellett volna zsákmányolni: mert a hogy a darab-ban meg van írva, még ezen komikus hely is elmosódik, s meleg, benső pathosza által a király inkább dráma-hóssé lesz, mint vígjátéki alakká.

Blanda királynő (Felekinő) és Marietta (Mol-nár) jelleméről nem lehet könnyen határozott fogal-mat nyernünk. A királynő, az Adolar által költött s ké-sőbb személyesített eszű zsidót, nagy gyémántjért vagy emberi szeretetből, már-már szeretni kezd, majd utóbb, hittérítési szándékából, csakugyan meg is csokolja — fér-jét, kit a setében a bolygó zsidónak tart. Marietta pedig a darab minden részecskéjére telik, nyelve nyszól-ván sehol sem lesz prózaivá, s a hallgatóság a darab eszelekményének virággal hintett útján mintegy önefeledsége

Csatlakoznom kellett e párthoz tisztelt polgártársak, hogy hazám sorsa fölött töprengő lelkiismeretemet megnyugtassam, — mert nem osztozhatom azoknak túlvérnes reményeiben, kik az 1867 óta megtörtént képviselőválasztások kedvezőtlen eredményei után is képesek még azt hinni, hogy az ellenzék által eddig követett uton annak többségre jutása s a közjogi alap megváltoztatása elérhető lenne, mielőtt a mostani kormányt káros gazdálkodása által előidézt, rohamosan közeledő veszélyek bekövetkeznének;

mert úgy vagyok meggyőződve, hogy hazánk állami függetlenségének elvülhetlen igényeit a közjogi alap megváltoztatásának folytonos szorgalmazásával föntartani nem szükséges, — hogy azoknak kedvezőbb körülmények beálltával minden megrázkódtatás nélkül érvényesülniök kell, ha sikerülend a hazában dúló pártviszályt megszüntetni, az ország pénzügyeit s belviszonyait élet-erős, hazafias kormányzat alatt megszilárdítani;

mert a fenyegető válság veszélyeit oly nagyoknak látom, hogy ezekkel szemben hazám elleni bünnel, a képviselői felelősségeterhes kötelesség megsértésével kellene magamat vádolnom, ha az egyéni következetesség látszatának megővése — vagy a pártelfogultságból s félreértésből eredő megtámadások elkerülése végett továbbra is hozzájárulnék azon sikertelen pártállás föntartásához, mely a haza legjelesebb fiait egymástól elválasztva, s az eredménytelen elkeseredett harcokat megörökítve, egy úszintébb s üdvösebb szabadlevű belpolitikai életbeletetését még hosszú időig lehetetlenné tenné.

Nem vádolhatja e magatartás miatt csekély személyemet jogosan senki azzal, hogy megválasztásom előtt elmondott nézetemmel, elvimmal ellenkezésbe jöttem volna. Amit akkor helytelennek mondtam, nem tartom helyesnek ma sem, s azzal megelégedve sohasem leszek. En sohasem mondtam, hogy a közjogi alap megváltoztatásának szorgalmazását minden körülmények között folytatni kell, sőt inkább hangsúlyoztam, hogy erre nézve be kell várnunk az alkalmas időt. A jelen válsághoz pedig jőzön fölfogással senki sem mondhatja erre alkalmasnak, ki a helyzet alapos ismeretével bír.

Nem lehetetlen tisztelt polgártársak, hogy Ghyezy Kálmánnak s a középpártnak üdvös törekvései a legújszerűbb szándék daczára sem vezetendek az ohajtott eredményre, hogy hajótörést szenvedendek a pártelfogultság s a magánérdekek zátonyán; — de ezt előre föltennem nem lehet, nem szabad, mert ez azon szomorú kör-állapotot tanúsítaná, hogy hazánk legbefolyásosabb férfijaiban a törvényhozás tagjaiban, már elbénította a megszokott pártellen, az egyéni érdek és hűség a higgadt, tárgyilagos gondolkodást és a haza érdekei iránti buzgóságot. S ha a középpárthoz kötött reményeink csakugyan megélválnának, akkor legalább le volna rántva a jobboldal nagy része által színellett jóakarát álarca, bebizonyulna, hogy azon állításuk, miszerint a kormányt káros irányában egyedül a feltett közjogi kiegyezés föntartása végett kénytelenek követni, nem volt egyéb: bevallani nem mert ezelőknak elfeledésre használt ürügyét, — s megmaradna részünkre az öntudat, hogy önmagunk leküzdésével is megtettünk mindent, hogy a haza javára törekvő elemek egyesülését, életeros alapokon nyugvó, helyes irányú kormányzat létesülését lehetővé tegyük, megtettük az utolsó kísérletet is, mely a válság eltávolítására még lehetőknek mutatkozott.

Azon óhaj, hogy a haza minden polgára tudtával bírjon a közügyek komoly állapotának s a tisztelet, melylyel választóim összességére iránt viseltetem, tevő kötelességem, hogy önéket az ország jelen helyzetével megismertessem, s a jelen pártviszálykkal szemben követett magatartásom indokait önökkel közöljem.

Lehet, hogy a pártviszály születte elfogultság s a helyzet komolyságának félreisméréséből eredő elbizakodás megkísértendi kárhoztatni, sőt gyanúsítani eljárásomat s a bizalmatlanság magvait hinteni el tisztelt választóim között, — de öntudatom tisztasága, hazám iránti kötelességzetem erőt adand arra, hogy egyedül hazám érdeke által vezetett meggyőződésemet és saját csekély belátásomat azon állásban, melyet nem kerestem, de föl-

darab második felében szerző érinthetősé gyanánt mutatja be őt. Angela legalább még idején tudtára adja a t. ez. közönségnek, hogy kokettessége miatt ne tessék őt megítélni, mivel csak Aladárt akarja bszantani vele; különben mentsem isten, neki egyáltalán nincs erkölestelen számdoka. Sobrinus barát még legsikerültebb alak, kinek vastag és helylyel-közszel tulzott komikuma, életet hozott a darabba.

Adolárról mindjárt kezdetben gyanítjuk, hogy neki kellene a darab eselszövényét vinni, később azonban kitűnik, hogy a kis pörlény, Marietta ügyesebb intrikus nála, aki az alvó király gyűrűjét elorozván, Adolár és Angela helyett megesketi magát Carlójával Sobrinus által.

Ezen alakok azonban szép költői szavakkal ajkukon tetszések, részünkre eszabítják a közönség tetszését. S ezen megvalljuk feletébb örülünk. A költői nyelv egy idő óta nagyon harmadrendű dolog szokott lenni a magyar színdarabokban; az akademia a pályadíjak kiosztásánál vakon elszokott menni a költői becsesél bíró darabok mellett, s rendszeren a színpad deszkáira szabott műnek szokta odaitélni a jutalmat. Sőt maga a közönség is elcsodozta érzékét a színdarabok költészeti oldalára nézve. Dóczy Lajos „Csók”-jának költészete ismét visszahódította a közönséget a költészetnek, s ezért öszintén gratulálunk Dóczynak.

A „Csók” színi hatását jelentékenyen emelte még a kitűnő rendezés és a szereplők azon törekvése, hogy mindegyik jól akart játszani. Ez legtöbbször sikerült is, de kiválóan Molnárnénak (Marietta), Eörynek (Carlo), s Vizvárynak, Felekiné (Blanca) szintén eljutott céljához, habár kissé több erőlködéssel, mint mennyire szükségére lett volna. Jászai M. (Angela) bár elég esnősan játszott, mégis kissé nehézkes volt a vígjátéki keretben; Náday, Beresényi, Komáromi és Ujházi általában jól megfelelték föladatuknak, s a közönség a föbb szereplőket ismételtén megtapsolta. —b.

hívások folytán áldozattal is elfoglalni kötelességének ismertem, ezental is függetlenül kövessem, s bízom önéknek ismert honszeretetésben és higgadságában, hogy nem engedendik magokat az elfogultságból és szenvedélyből eredhető netaláni igazgatások által félrevezettetni, s nem itélendek elhamarkodva, mielőtt módunkban lesz a haza javának előmozdítására irányított törekvéseinket a törvényhozásban kifejejteni.

Arról biztosíthatom önöket, biztosíthatja vezérünknek Ghyezy Kálmánnak f. évi december 21-en tartott beszéde, hogy a középpárt, mely épen az eddigi kormányzat által elkövetett hibák orvoslását, egész állami életünk regenerálását tüzte feladatul, nem fog a jelen kormány-pártba beleolvadni, nem fogja magát az általa kárhoztatott hibák és vétkek részesévé tenni, de független állását a kormánnyal s az eddigi pártokkal szemben megővva, minden lépésében egyedül a haza javát veendő irányadól. Minő sikerrel? — egyedül a jövő mutatandja ki.

Adja isten, hogy a küszöbön álló új hazánkra s mindnyájunkra nézve egy jobb korszak kezdete legyen! Budapest, 1873. évi december hó 26-án.

Különfélék.

Budapest, január 14.

— **Udvari hírek.** A király tegnap este kíséretével Bécsbe utazott, hogy mint említve volt, holnap a salzburgi érseknek feltette a bibornoki bíretumot. Az indóházánál Szapáry Gyula gróf, Ráth Károly és Thaisz E. várakoztak ő felségére. — Tegnap este 6 órakor, ő felsége távozta előtt udvari ebéd volt, melyhez a többi közt Ráth Károly főpolgármester is hivatalos volt. — Rudolf koronörökös legközelebb megkezdí a haditudományok tanulását. Tanáruul Reinländer ezredes szemeltetett ki, ki előadásait február hó első napjaiban meg fogja kezdeni. A tavasszal Reinländer magas rangú tanítványával, hadtani tanulmányozás végett, nagy körutára fog tenni. — Gizella főhercegnő egészségi állapotára vonatkozólag a legjobb hírek jérkeznek Budapestre. — A király tegnap d. e. 10 órakor, Pejacevics gróf, gróf Bellegarde főhadsegéd, Beck báró és Némethy örnagy kíséretében megtekintette a honvéd ruhakészlet-raktárt, s ott Szende Béla honvédelmi miniszter, Fejérváry államtitkár és Fábrý ezredes által fogadtatott. — Ő felsége tegnap d. u. hadiszemlét tartott a budapesti helyörség felett a budai vérmezőn A király fényes kísérettel jelent meg a szemlén, s legnagyobb megelégedését fejezte ki a csapatok magatartása felett. — A király Du Puis Hermin halála által megürült magyarosztályu 420 fős hölgyalapítványi helyet, Horváth Juliának adományozta.

— **Gizella főhercegnő** leányának keresztelése múlt hétfőn, déli fél 1 órakor történt. A keresztelésnél jelen voltak: Erzsébet királyné ő felsége, ki mint már említettük, Münchenbe utazott; Luitpold herceg egész családja, Adalbert herceg, s ennek neje. A keresztelés szertartását Scherr érsek végezte. Az új hercegnő neve: Erzsébet, Franziska, Maria Josepha. Keresztanyának Erzsébet főhercegnő, Károly Ferdinánd főherceg neje választatott.

— **Rövid hírek.** Az államredörtség számára a föuton levő Lika-féle házat akarják kibérelni. — Az aradi ifjuság első táncszertélyét — mint az „Alföld” írja — alkalmasint a jelenlegi szomorú viszonyok miatt, kevés nő látogatta. — Kólozsvárhoz nagy tűzvész volt, melynek részletei fölül azonban még nem érkezett részletes tudósítás. — Öváry Lipót befejezvé a magyar akademia részéről nyert küldetését, visszatért Magyarországra. — Egy gyöngyösi francziskánus barát reverendájának hátrahagyásával megszökött a kolostorból. — Schleich Ede tájéltó, mint a táviró híré hozta, meghalt. — Cambridge hercegné, az utczán történt megbotoztatása ügyében most folyik a tárgyalás Londonban. — Egy nagyváradi családnak „Chinában” közelebb egy milliomos nagybátyja halt meg, miután a család állítólag 6 milliót örökölt. — Thaisz Elek a napokban elkoboztatta a piacon árult fogoly madarakat, mivel januártól augusztusig, nem szabad foglyokra vadászni. Az elkobozott foglyok a fővárosi négy árvalházba küldettek a növendékek számára. — Sopron megyében a múlt évben összesen 48 tűz vész volt, mely 249 házat, 210 gazdasági épületet pusztított el; az összes kár 272.416 firta rug, mely összgeből 50.269 firt. biztosítás utján az illetőknek megtérítetett. — A budapesti nöképzőegylet múlt vasnap esti tombolája, hiteles kimutatás szerint 7000 firt. tiszta jövedelmet hozott.

— **Színház.** A nemzeti színház ügyeire vonatkozólag ma két hírt kell felemlitenünk, mely hírek ha valósnak, nagy csapás ér mind az operát, mind a drámát. Az egyik Richter János, a másik Prielle K. asszony távozási szándékának híre. Richter János kar-nagy távozásáról forgalomba jött hír úgy látszik közszel áll a megvalósuláshoz. A „Baloldal” és a „Fővárosi Lapok” arról, mint bizonyosról irtak, s az utóbbi nevezett lap Ribáry miniszteri tanácsost szólította fel a közvetítésre. Ezen hírt a „Pesti Napló” mai esti lapjában megczéfolja és állítja, hogy a Richter ügyében felmerült differenciák kiegyenlítették. Ha a „Pesti Napló” demontje csakugyan hiteles forrásból van merítve, ugy a kérdés további vitatására nincsen szükség, s csak örömmünkkel fejezzük ki a tény felett, hogy Richter marad. Ellenkező esetben pedig mi is hozzá szólnak a kérdéshez. Egyelőre csak annyit jelentünk ki, hogy Richter távozása nem csak a nemzeti színház operájára, hanem az összes fővárosi zenéi életre is nagy csapás volna; így Richtert nem szabad távoznunk engedni, főleg ha távozásának oka, mint híre jár, csak a színház belső ügyeire vonatkozó holmi meg-hasonlás. — A másik hír, Prielle Kornelia asszony távozásának híre, már régóta forgalomban van a színészi és írói körökben, de e hír megvalósultát — azon okból, mivel a nemzeti színház nem nélkülözhetné ezen első művésznőjét — mindenki csak színházi pletykának hitte. E hír azonban most határozott alakban lép fel a „Baloldal”-ban, mely lapársunk

„biztos forrásból” írja, hogy nevezett művésznőnk meg akar válni a színházról, mivel szakmája egy idő óta feleslegesnek mutatkozik, s a színház igazgatósága őt szembe ötlőleg nélkülözi. — Nem tudjuk mennyiben megbízható a „Baloldal” „biztos forrása”, de annyi saját tudomásunk szerint és bizonyos, hogy Prielle Kornelia asszony egy idő óta elégedetlenkedik azon bánásmód miatt, melyben a színháznál részesül, s pedig méltán, mivel bár három rendezője van a nemzeti színháznak, egyik sem veszi észre, mily szellemi és anyagi kár háramlik a színházra ezen kitűnő színésznőnk állandó pihentetése miatt. Ha egy rendező volna, talán jobban észre venné, mert nem kellene egész figyelmét arra fordítania, hogy vetélytársai ellenében biztosítsa magának a befolyást, s folyton csak oly darabokat kerítsen játékre, melyek iránt akár személyes, akár egyéb okoknál fogva érdekelve van. A közönség végre is megsokallja, hogy folyvást csak egy és ugyanazon személyeket lát játszani, s olyan művésznő, mint Prielle Kornelia asszony, akarata ellenére pihenevne van kárhoztatva. — Ugyan hogy késhtik a kormány még tovább is, állandó igazgató és egy rendező kinevezésével.

— **Térszűke** miatt Budapest fővárosának közgyűléséről szóló tudósításunkat holnap utánpótolandjuk.

— **Nemzeti színház.** Csütörtök, január 15. „A fekete domino.” Vig opera, 3 fölvonásban.

Táviratok.

— **Zágráb,** január 14. A ház közönségről és Belovárnak szabad királyi városa emeléséről szóló tvjavaslatok harmadik olvasásában elfogadtattak. — Spun határozati javaslata, melylyel a kormány utasítatnék az egyetem melőbbi megújításának előkészítésére; mely ezóra 10 ezer firt póthitel szavaztatik meg, egyhangulag elfogadtatik. — Az 1871. és 72. évi állami zárszámadások a pénzügyi bizottság javaslata szerint elfogadtatnak. — Holnap utolsó ülés.

— **Posen,** január 14. Ledochovski nem jelent ma meg az egyházi törvényszék által megbízott vizsgáló bíró által kitértült kihallgatáson.

— **Berlin,** január 14. A választások hivatalos eredménye: Hagen, Klotz, Hoverbeck, Eberty és Duncker. Hasenclaver és Schultre-Delitsch között új választás történik.

— **Róma,** január 14. Az „Osservatore” szintén határozottan tiltakozik a „Köln. Ztg.”-ban közölt pápai hullá hitelessége ellen.

Közgazdaság.

Budapest, január 14.

— **Az országos iparegyesület** kiadta jelentését azon hat ipariskolákról, amelyek fölött most már negyedik éve viszi a fölügyeletet. E szerint a belvárosban 130 tanoncz, 3 segéd; a terézvárosban 291 tanoncz, 8 segéd; a józsefvárosban 280 tanoncz, 5 segéd; a ferenczvárosban 104 tanoncz; a lipótvárosban 115 tanoncz és 3 segéd; Budán 539 tanoncz és 29 segéd; összesen 1462 tanoncz és 48 segéd nyert oktatást, míg a múlt 1871—72 ík. évben 1531 tanoncz és 93 segéd részesült abban. A kiadások 6706 firt 91 kr-ra mennek; mihez a kormány 5000, Pestváros 1800 és Buda 525 firtot adott, s így bőven fedezi a költségeket.

— **A szerb-török vasutak** csatlakozási kérdése, mint Konstantinápolyból és Belgrádból egyezőleg jelentik, végre megoldottnak tekinthető. A porta ugyanis elvben a török vasutaknak csatlakozását a Morova-völgyi vonalal megígérte, s így a szerbiai vasutak engedélyezése sem késhtik soká. Maga a csatlakozási pont még nincs véglegesen megállapítva, de azt hiszik, hogy Kriszticsnek sikerülni fog a portát az alexináci csatlakozásra megnyerni. A tavasszal összehívandó skupsina föladata lesz a részleteket megállapítani s az építés, valamint a vállalat pénzbeszerzése fölött határozni.

— **Az egyesült magyar gőzhajótársaság** ügyében ismét tett a fővárosi iparkör értekezlete egy reasonable lépést. Nevezetesen kérvényt határozott el Weisz Bernát indítványára a kormányhoz, hogy a liquidációval megbízott bizottságot szöltse föl a modus procedendi iránt, felette ürülünk, hogy e lépés megtéttetett. A kormány elélytől ennyit meg is lehet követelnünk, mert ha — kéz alatt — készen vannak is már, s talán régóta, a szerződésnek német társasággal; a részvényesek bizton követelhetik vagyonuk értékesítésénél a teljes nyilvánoságot és szabad versenyt.

— **Budapesti gabonátözsde,** január 14. A buzaüzletnél nem fordult elő semmi változás. A kínálat csekély, a kereslet gyenge, az árak változatlanok. A rozs ára szinte változatlan. Az árpa erősen tartá magát; néhány ezer mérő 3.95—4.05 íg a minőség szerint adatott el. A zab néhány krajczárral emelkedett. A tengeri lanyhább. Határidei üzlet, tavaszi buzára 8.15—8.20; zabra 2.25—2.26. tengerire május és júniusra 5.02 egyketted—5.05 krajczár.

— **Budapesti értéktözsde,** január 14. Hamis párisi hírek folytán reggel a tözsde felette roszkedvű volt; végül azonban a hangulat kedvezőbb lett, s a leestett árfolyamok nagyobbára ismét felszáltak. Az üzlet azonban korlátozott maradt. A sorghósi kölesön 80.50; ugy is maradt. A befektetési papirokból a magyar földterhermentesítés 75.60; az erdélyi 74.50-n kelt. A bankok lanyhábbban. A muni-czipál 27.25; anglo 38.50 záratott. A hitelbank 136.25—135.35 közt ingadozott s 135.50-n zárodott, így egy forinttal szált. A földhite 59.25-n és 59-n kelt is; tegnap 60.50 volt. A helyi bankok közül az iparbank 39-n; a pesti kereskedelmi bank 787.50 kelt. A lamolpapírok nagyobb keletnek örvendettek. A Lujza 140; a molnárok és süttök malma 200-n kelt. Az értékek és pénzváltók változatlanul maradtak.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.

